

צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירות סליקה צולבת של עסקאות בכרטיס חיוב ושל עסקאות חיוב מיידי), התשע"ט - 2018

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 9 ו-9יב לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981¹ (להלן – החוק), ובהתייעצות עם הוועדה המייעצת לעניין סעיפים 3 ו-4, אני מצווה לאמור:

הגדרות 1. בצו זה –

"חוק כרטיסי חיוב" - חוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986²;
"כרטיס חיוב" - כהגדרתו בחוק כרטיסי חיוב, למעט כרטיס חיוב מיידי או כרטיס נטען ולמעט לוחית או חפץ אחר לשימוש חוזר המיועדים רק למשיכת כסף באמצעות מכשירי בנק ממוכנים;

"כרטיס חיוב מיידי" - לוחית או חפץ אחר לשימוש חוזר המיועדים לרכישת נכסים מאת ספק, בתשלום מיידי של התמורה בידי הלקוח, למעט כרטיס נטען;

"כרטיס נטען" – לוחית או חפץ אחר לשימוש חוזר המיועדים לרכישת נכסים מאת ספק, שניתן לצבור בהם ערך כספי, ובכלל זה "כרטיס תשלום" כהגדרתו בחוק כרטיסי חיוב, שהחיוב באמצעותם הוא מיידי;

"מוסד ציבורי" – משרד ממשלה, בית חולים ממשלתי כללי, רשויות מקומיות וכן רשויות, תאגידים ומוסדות אחרים שהוקמו בישראל בחיקוק, והכל בקשר לסכומים שיש לשלם להם ושפקודת המסים (גבייה) חלה עליהם;

"מנפיק" ו-"ספק" - כמשמעותם בחוק כרטיסי חיוב;

"נכס" - כהגדרתו בחוק כרטיסי חיוב;

"סולק" ו-"סליקה צולבת" - כהגדרתם בסעיף 36ט בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981³;

"עסקה בכרטיס חיוב" – עסקה בכרטיס חיוב, למעט משיכת כסף באמצעות מכשירי בנק ממוכנים;

"עסקת חיוב מיידי" – עסקה בכרטיס חיוב מיידי או בכרטיס נטען, ולמעט תשלום בעד משיכת כסף באמצעות מכשירי בנק ממוכנים.

2. הכרזה על שירות בר-פיקוח שירות בר-פיקוח שירות סליקה צולבת של עסקאות בכרטיס חיוב ושל עסקאות חיוב מיידי מוכרז בזה שירות בר-פיקוח לעניין העמלה הנגבית בעדו ומועברת למנפיק.

3. העמלה בעד שירות סליקה צולבת של עסקאות בכרטיס חיוב ועסקאות חיוב מיידי ומועברת למנפיק, תעמוד על שיעור קבוע בתוספת הראשונה.

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 258; התשס"ז, עמ' 376.

² ס"ח התשמ"ו, עמ' 187.

³ ס"ח התשמ"א, עמ' 232.

תחילה 4. תחילתו של צו זה ביום כ"ד בטבת התשע"ט (1 בינואר 2019) (להלן – יום התחילה).

תוספת ראשונה

שיעור העמלה	מועדים	
0.6% מסכום העסקה ולגבי לקוח שהוא מוסד ציבורי - 0.55% מסכום העסקה ;	בין יום התחילה ועד ד' בטבת התש"פ (1 בינואר 2020)	סליקה צולבת של עסקאות בכרטיס חיוב
0.575% מסכום העסקה ולגבי לקוח שהוא מוסד ציבורי - 0.55% מסכום העסקה ;	בין ד' בטבת התש"פ (1 בינואר 2020) ועד ליום י"ז בטבת התשפ"א (1 בינואר 2021)	סליקה צולבת של עסקאות חיוב מיידי
0.55% מסכום העסקה ;	בין י"ז בטבת התשפ"א (1 בינואר 2021) ועד ליום כ"ח בטבת התשפ"ב (1 בינואר 2022)	
0.525% מסכום העסקה ;	בין כ"ח בטבת התשפ"ב (1 בינואר 2022) ועד ליום ח' בטבת התשפ"ג (1 בינואר 2023)	
0.5% מסכום העסקה.	החל מיום ח' בטבת התשפ"ג (1 בינואר 2023)	
0.3% מסכום העסקה ;	בין יום התחילה ועד ליום י"ז בטבת התשפ"א (1 בינואר 2021)	
0.275% מסכום העסקה ;	בין י"ז בטבת התשפ"א (1 בינואר 2021) ועד ליום ח' בטבת התשפ"ג (1 בינואר 2023)	
0.25% מסכום העסקה.	החל מיום ח' בטבת התשפ"ג (1 בינואר 2023)	

קרנית פלוג
נגידת בנק ישראל

פטר פלוג

דברי הסבר

כאמור בסעיף 36ט לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, הסדר סליקה צולבת הוא הסדר המאפשר ביצוע סליקה של עסקאות בכרטיס חיוב (תשלום לספק של תמורת הנכסים שרכש לקוח מאותו ספק באמצעות כרטיס חיוב, כנגד קבלת תמורת הנכסים ממנפיק כרטיס החיוב), בידי מי שאינו המנפיק של כרטיס החיוב שבאמצעותו בוצעה העסקה. כמפורט בפסק-דינו של בית-הדין להגבלים עסקיים מיום 7 במרץ 2012, ה"כ 601/06 **ישראל בע"מ נ' הממונה על הגבלים עסקיים** (להלן: "**החלטת בית-הדין**"), "אין חולק כי הסדר לסליקה צולבת הינו הסדר נחוץ, אשר בתנאים המתאימים תורם הוא לאינטרס הציבור ולקידום התחרות".

"עמלה צולבת" היא התשלום המשולם על-ידי סולק שנותן את שירותי הסליקה לספק למנפיק כרטיס החיוב שבאמצעותו בוצעה העסקה בין הלקוח לספק. תשלום זה הוא חלק בלתי נפרד מהסדר הסליקה הצולבת, שכאמור תורם לאינטרס הציבור ולקידום התחרות. בהתאם להסדר שגובש בין חברות כרטיסי האשראי ואשר בהחלטת בית-הדין להגבלים עסקיים לאחר קבלת עמדת הממונה על הגבלים העסקיים, שיעור העמלה הצולבת בעסקאות המבוצעות בכרטיס חיוב נדחה (הלקוח לא מחויב באמצעותו באופן מידי) עומד על 0.7%. תוקף האישור מסתיים ביום 31 בדצמבר 2018. באשר לסליקה צולבת של עסקאות חיוב מידי, הנגידה קבעה בצו כי שיעור העמלה הצולבת יעמוד על 0.3% וזאת עד ליום 31 בדצמבר 2018 (ק"ת התשע"ה, עמ' 1866; ק"ת התשע"ז, עמ' 1192).

מאחר ושיעור העמלה הצולבת מהווה "רצפה" לשיעור עמלת הסליקה שספק משלם לסולק, ומכיוון שמדובר בשיעור שנקבע בהסדר של המנפיקים לסולקים ולספק אין כושר מיקוח בכל הנוגע אליו, ולנוכח החיוניות בקיומו של הסדר הסליקה הצולבת כאמור, הנגידה מצאה מקום להפעיל את סמכויותיה הקבועות בסעיפים 9א ו- 9ב לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981, ולהכריז על השירות שנותן סולק לבית עסק בקשר לסליקה של עסקאות בכרטיס חיוב, כשירות בר-פיקוח לעניין שיעור העמלה הנגבה מבתי עסק על ידי הסולק ומועבר למנפיק (עמלת המנפיק או עמלה צולבת).

שיעור העמלה נקבע בהסתמך על מתודולוגיה המבוססת על גישת העלות, שאושרה על ידי בית הדין להגבלים עסקיים בשנת 2006 (ה"ע 4630/01 **בנק לאומי לישראל בע"מ ואח' נ' הממונה על הגבלים העסקיים** 31.8.2006) והייתה הבסיס לקביעת העמלה הצולבת במשך בשנים האחרונות. על פי מתודולוגיה זו, על העמלה לשקף את עלות השירותים שמעניקים המנפיקים לספקים (בתי העסק). במסגרת תהליך העבודה, צוות מקצועי תיקף את המתודולוגיה שאושרה כאמור על-ידי בית-הדין, תוך התייעצות עם הממונה על הגבלים העסקיים. הצוות אסף ועיבד את הנתונים הרלוונטיים העדכניים וקיים הליך של התייעצות עם גורמים שונים בציבור.

בסופו של התהליך, הנגידה החליטה לקבוע כי שיעור העמלה הצולבת יקבע במתכונת של מתווה עלויות יורד לאורך השנים: שיעור העמלה הצולבת בעסקאות חיוב מידי יופחת בשתי

פעימות, כך שעד ליום 31.12.2020 יעמוד על 0.3% (השיעור כיום); מיום זה ועד ליום 31.12.22 יעמוד על 0.275% והחל מיום 1.1.2024 יעמוד על 0.25%. שיעור העמלה הצולבת בעסקאות חיוב נדחה ובעסקאות אשראי יופחת ויעמוד על 0.6% החל מיום 1.1.2019. החל מיום 1.1.2020, יופחת שיעור העמלה באופן קבוע לאורך 4 שנים וביום 1.1.2023, יעמוד על 0.5%.

כמו כן קבעה הנגידה כי שיעור העמלה הצולבת למשרדי הממשלה ולרשויות שהוקמו בחיקוק, לא יעלה בהשוואה לשיעורה כיום, ולכן ימשיך ויעמוד על שיעור של 0.55% עד ליום 31.12.2021, זאת כדי למנוע את ייקורה. לאחר תאריך זה יופחת שיעור העמלה בהתאם למתווה שנקבע ביחס לעסקאות חיוב נדחה, כך שהחל מיום 1.1.2023 יעמוד על שיעור של 0.5%.

פטר פטר